

Gyűjtő: HOKVÁTH JUDIT Gyűjtés ideje: 2001.	
TART.: A MAGYAR MŰVELŐDÉS HELYZETE AHARMADIK ÉVEZREO VÉGÉN AVAGY A MAGYAR MŰVELŐDÉS INTELZET TEVEKEMYSÉGEINEK BEMUTATÁSA	
26. lap	
FORDASZIMUTATÓ:	PECS
SZÁMUTATÓ:	XXXIII

--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Adattár

**A magyar művelődés helyzete a harmadik évezred küszöbén
avagy
A Magyar Művelődési Intézet tevékenységének bemutatása**

R 2017

NA 2481/2006

**Horváth Judit
személyügyi szervező**

**P é c s
2001**

**Konzulens:
Németh Balázs
tanszékvezető-helyettes**

*Köszönettel tartozom Földiák András úrnak, a Magyar Művelődési Intézet
Igazgatójának, aki a szakdolgozatom elkészítéséhez segítséget nyújtott.*

"Mély meggyőződésem, mondhatni vallásom,
hogy félni csak a tudatlanságtól szabad."
(Teller Ede, Debrecen 1996.)

T a r t a l o m j e g y z é k

I. Bevezetés

II. A magyar művelődéstörténet elmúlt 50 éve

1. A szabadművelődés korszaka
2. Az értékteremtés
3. A szakmai hálózat épülése
4. A szakmaiság egyetemessége
5. A rendszer- és intézetváltás

III. A Magyar Művelődési Intézet alapítása

IV. A Magyar Művelődési Intézet székhelye

V. A Magyar Művelődési Intézet szervezeti struktúrája

Igazgatóság
Művelődési és Felnőttoktatási Főosztály

Szakkönyvtár és Információs Központ
Látászög Videostúdió
Népi Iparművészeti Titkárság
Népművészeti Főosztály
Előadó- és Vizuális Művészeti Főosztály
Nemzetiségi és Nemzetközi Főosztály
Gazdasági Főosztály

R 2017

NA 2481/2006

R

VI. A Magyar Művelődési Intézet működése

VII. A feladatok jellege, fajtája

Tanfolyamok, képzések
Rendezvények
Kiadványok, kiállítás
Fórumok, konferenciák
Pályázatok, minősítések
Kutatás, fejlesztés

VIII. Összefoglaló

Felhasznált irodalom
Mellékletek

I. Bevezetés

2000, a Millennium éve. Az ezeréves államalapítás, Szent István királyunk megkoronázásának évfordulója.

Mindannyian részesei vagyunk és lehetünk az eseményeknek, a rendezvénysorozat programjainak, s ezek kapcsán visszatekintünk a múltba.

Magam is elgondolkodtam azon, ha első királyunk nem alapít államot, s trónra kerülését követően nem ilyen tudatos politikával kezd neki az államszervezésnek, ha az ország Európába való betagozódását valami megakadályozza, vajon most melyik ország kisebbsége lennénk?

Naponta olvashatunk az újságban, kaphatunk hírt a televízióból arról, hol és hogyan ünnepelték meg az ezredévet, milyen kulturális rendezvényt szerveztek az ezredforduló tiszteletére. Ezzel nem teszünk mást, mint visszanyúlunk a gyökereinkhez, ápoljuk a magyarságunkat, a hagyományainkat, tisztelgünk őseink előtt, őrizzük a szokásainkat, a képzőművészetünket, a népművészetünket és emlékezünk. Ami igazán megkülönböztet bennünket más népektől az a nyelvünk, a hagyományaink, a kultúránk.

S mivel a kultúra közkinccs, szellemi és tárgyi emlékeink őrzése, a népszokások felelevenítése, részvételünk a kulturális rendezvényeken mind a művelődésünket, mind az ismeretszerzésünket szolgálja. A magyar nemzeti kultúra a magyar nemzethez való tartozást, a történelmi tradíciók, a nyelv és a kultúra ismeretét és annak tudatosan vállalt közösséget jelenti.

Az ismeretek megszerzése az előző századokban csak a kiváltságosoknak jutott osztályrészül, a művelődés, a műveltség hiányát szenvedték oly sokan.

Az írás-olvasás tudományát sem ismerhették a régmúltban valamennyien, azonban

színhagyomány útján terjedtek az ünnepekhez kapcsolódó népszokások, a dalok, a mesék, a versek, a rigmusok, apáról fiúra szállva.

A mai kor emberének a szabad művelődés lehetőségei adóttak. Választhat, hogy könyv vagy hangkazetta, CD lemez vagy videofilm, színház vagy koncert, esetleg az Internet az, amelyről az információ birtokába szeretne jutni. A kultúráközvetítés széles spektruma áll ma rendelkezésünkre.

A művelődés ma már intézményesült, az egész országra, sőt az országhatáron túlra is kitekintő hálózat kínálja a lehetőséget a kultúra iránt érdeklődő, művelődni vágyó ember számára. Ennek az intézményrendszernek egy elemét szeretném kiemelni és szakdolgozatom témájául választva, bemutatni.

Hol is tartunk a harmadik évezred küszöbén? Hogyan is őrizzük féltett kincsünket, amit magyar kultúrának nevezünk?

A Magyar Művelődési Intézet került érdeklődésem középpontjába több kiadvány és rendezvény szervezője, támogatójaként.

Bár magam hivatásszerűen nem a művelődéssel, a kultúrával kapcsolatos feladatokat végzem a mindennapokban, mégis, vagy talán épp ezért, foglalkoztat a gondolat: Mit hagyunk örökül utódainkra, hogyan tudjuk ápolni őseink kultúráját, az ünnepek szokásait, annak tiszteletét, milyen módon tudjuk megőrizni - a szűkös keretek ellenére is - a következő generációk számára a történelmünk régi és mai, gyakran sorsfordító pillanatainak emlékeit?

Dolgozatom témaválasztásával nem csupán a művelődésre, értékeink megőrzésére szeretném a figyelmet felhívni, de szeretnék rávilágítani arra is, hogy milyen fontos és értékes az intézet által elvégzett munka, az általuk összegyűjtött dokumentumok, melynek értéke szinte felbecsülhetetlen.

Szeretném ráirányítani a figyelmet egy olyan intézetre, amely nemcsak a mának, hanem a múltból a jövőnek dolgozik, s ezt a munkát az ott dolgozó munkatársak - gyakran nehézségekkel, forráshiánnyal küszködve - élethivatás-szerűen végérik.

II. A magyar művelődéstörténet elmúlt 50 éve

1. A szabadművelődés korszaka 1946-tól

A II. világháború miatt a magyar szellemi élet is óriási veszteséget könyvelhetett el. Íróink, költőink közül sokakat meggyilkoltak, elhurcoltak vagy halálba hajszoltak.

Az ország újjáépítése a kulturális életben is hatalmas lendülettel indult meg. A szabadművelődés elvi megalapozója Karácsony Sándor debreceni professzor, az Országos Szabadművelődési Tanács elnöke volt. Tőle származik a következő gondolat: "A népművelésben más műveli a népet, a szabadművelődésben maga művelődik a nép, ahogy igénye és kedve tartja." ¹

A magyar művelődés intézetének 50. évfordulóját 1996-ban ünnepeltük. Az ötvenedik évforduló tiszteletére konferenciát rendeztek, valamint Harangi László és Maróti Gyula tanulmánya alapján Földiák András úr összeállítása jelent meg a Magyar Művelődési Intézet folyóiratában, s ebben az Intézet és elődjeinek korszakonkénti rendszerezettsége az

alábbiakban nyomon követhető. ²

1946. Ebben az évben alakult meg a Magyar Szabadszínházasok Országos Szövetsége. Az országban működő műkedvelő csoportok politikai szervezetek vagy pártok ifjúsági szövetségeihez tartoztak. A szabadszínházasok szövetsége minden amatőr művészeti mozgalom szakmai szervezetévé akart válni. A szövetség tagdíjat szedett és ajánlásokkal segítette az együtteseket. Kultúrversenyek szervezésével is foglalkoztak.

A koalíciós korszakban, az iskolán kívüli művelődést segítő szervezete, a Magyar Népi Művelődési Intézet, 1946-ban alakult. ³ Az intézet célja a népi írók művelődési törekvéseinek valóra váltása volt. Feladata a magyar nép, elsősorban a tanyak és községek földműves népe művelődésének előmozdítása. Az intézet, melynek első elnöke Illyés Gyula volt, igazgatója Harsányi István, helyileg a Budapest - akkor még IV. kerület - ma V. kerület Deák Ferenc utca 14. szám alatt kapott helyet.

A munka Illyés Gyula kiáltványával kezdődött meg. A mintegy 6 oldal terjedelmű, közérthető írás, valóban a művelődés meggyőző erejű kiáltványa lett. Befejező mondatai az alábbiak:

"Ez az új intézet a ti kiművelésedek megkönnyítésére, előkészítésére alakult. Szerető gondossággal fordul felétek, vállalkozik érdeketekben a szervezésre, irányításra, segítségre, és ha kell a harcra is. Forduljatok hozzá bizalommal. Aki előbb jelentkezik, az hamarabb célhoz ér, több eredményhez juthat annak faluja, hamarabb kiszabadul a szellemi szolgaságból a magyar demokrácia nyújtotta iskolázási lehetőségeken át hamarabb beléphet a művelt, a szabad magyar közösségbe."

Az egyik legfontosabb cél a partikulák szervezése volt. Erről Németh László írt. A partikula tulajdonképpen fiókiskola, amit a városi gimnázium vagy polgári iskola létesít minden olyan faluban, ahol érdeklődés mutatkozik. Az anyaiskola, néhány a falut ismerő és szerető tanára vállalja a vizsgáztatást, az értelmiség pedig vállalja a kis csoport magánoktatását. Így tehát a gyógyszerész tanítja a vegytant, az orvos az élettant, a tanultabb gazda a természetrajzot, ha van gyár, a mérnök a számtant, fizikát. A tanító vagy a pap a magyart és a történelmet.

Az 1947-es számadásában az intézet 64 engedélyezett polgári iskola, 44 gimnázium és 4 tanítóképző intézet létrehozásáról számolt be.

1948 júniusában Harsányi Istvánt - aki 1946 és 48 között az intézet igazgatója volt, eltanácsolták, majd az 1948 október 13-án a Vallás és Közoktatási Miniszter rendelete az intézetet megszüntette. Iratainak nagy részét eltűzelték.

2. Az értékteremtés 1951-től

Az irodalomban és a művészeti életben is radikális fordulat állt be, megszüntették az előző korszakbeli folyóiratokat, államosították és összevonták a könyvkiadókat, a nyomdákat, a könyvesboltokat, a színházakat, a zenei intézményeket és a mozikat.

Ötéves tervben határozták meg az irodalom feladatait, központosították az irodalmi életet, központilag írták elő, mely mű jó, vagy rossz.

Ennek ellenére hatalmas eredménye volt a szocialista kulturális forradalomnak, mert új értelmiséget teremtett, az Olcsó Könyvtár sorozatával széles tömegekhez juttatta el a klasszikus műveket.

Kiépítették a könyvkölcsönző hálózatot és minden községben mozit létesítettek, s ezzel az irodalom és a művészet társadalmi rangja emelkedett.

Minőségében azonban keményen rostált a cenzúra. Ez a rövid körkép.

1951 januárjában egy minisztertanácsi rendelet intézkedik a Népművészeti Intézet megalakulásáról. Példának a Szovjetunióban létrehozott Népi Alkotások Háza intézményét tekintették.

Az Intézet feladatául tűzték ki a tömegszervezetekben egyre szélesedő és a kultúrotthonokban kibontakozó kulturális tömegmozgalom művészeti irányításának elősegítését, művészeti szaklap szerkesztését, műsor-kiadási tevékenység támogatását.

Az intézet az amatőr művészeti szövetségek feladatának folytatója lett, így például a Magyar Szabadszínházos Országos Szövetségének, valamint a Bartók Béla Szövetségnek és a Magyar Dalosszövetségnek.

Az Intézet soha nem akart sem ideológiai, sem hatósági irányító szerepet betölteni, ehelyett képzéseket szervezett, könyveket jelentetett meg, kísérleteket és kutatásokat folytatott, tanácsokat adott, és ahol tudott segített.

Az Intézet akkori igazgatója (1951-57 között) Széll Jenő volt. Személye és gondolkodásmódja biztosította az alkotómunka lehetőségét munkatársainak. Vallotta, hogy a népben tudatosítani kell azt, hogy milyen érték birtokosa dalaival, táncaival, játékaival és hagyományával. Szellemisége még ma is él az épület falai közt. Hegedűs B. András, Kozák Gyula és Szabóné Dér Ilona 1981-82-ben 804 oldal terjedelmű interjút készítettek vele, melyből egy rövid életrajzi riport jelent meg a Szín c. lapban.⁴

Sztálin halála után, az 1953-as kormányprogram már tudományosan megalapozott, nemzeti sajátosságainkhoz illeszkedő népművészeti és népművelési koncepció volt; a helyzet normalizálódott.

Az intézet ebben a korban a népművészet megőrzéséért dolgozott és ebben kimagasló, művelődéstörténeti jelentőségű munkát végzett. A magyar néphagyomány és népművészet-kutatásnak azóta is egyedülálló gyűjteményét hozta létre. A nemzeti kincsnek számító gyűjtemény kimeríthetetlen forrásává vált a Magyar Rádió, az Állami Népi Együttesnek, a Színművészeti

Főiskolának, a Zeneművészeti Főiskolának, a Tudományos Akadémiának és az egész magyar pedagógiának. Ebben a gyűjtő munkában a legnagyobb szerepe a Néprajzi Osztálynak volt.

1956 őszén az ellenzéki hangot hallatókat börtönbe zárták és feloszlatták az Írószövetséget. A forradalom után a párt kiegészített az irodalommal.

A Művelődési Miniszter utasítása értelmében a Népművészeti Intézetet Népművelési Intézetté szervezték át azzal a céllal, hogy létrehozzanak egy szakmai-módszertani központot, amely illetékessége nemcsak az amatőr művészeti mozgalomra, hanem a népművelés minden ágára kiterjedjen. Az Intézetben a szabadművelődés újraindításához láttak hozzá, a munkát a népművelés koncepciója jellemezte.

3. A szakmai hálózat épülése 1960-tól

A hatvanas évek elején még a kényszerű átpolitizáltság uralta a légkört, az évek múlásával ennek intenzitása azonban gyöngült, s az intézet egyre inkább védőernyőjévé vált az erősödő szakmai kezdeményeseknek.

Az időszak művelődéspolitikai alapelve a "három-T" volt, a *támogatott-türt-tiltott* hármassba sorolták a műveket.

Az országban is jelentős népművelési fejlődés indult el. Létrejött és egyre kiterjedtebbé vált a népművelés szakos képzés, megerősödtek a népművelési tanácsadók, majd az évtized végén kezdtek kialakulni az első megyei művelődési központok. Ezek révén tudta betölteni az intézet a valódi hivatását azt, hogy a kiszárváig is elérve, egy szakmai-módszertani központ lehessen.

Az évtized közepétől kezdődött el a célnak megfelelő, akkor korszerűnek számító művelődési házak építése. Az intézet konzultáns szakértővel vett részt a tervezésben.

Ez volt az az időszak, amikor rendelkezésre állt tehát az ismeret, az információt közvetítő országos hálózat, a tevékenységnek teret adó épület és eszközrendszer.

1957-ben indult meg hazánkban a televíziózás, mely 1960-ra már százezer előfizetőt jelentett. Jelentős eredmények születtek ekkor a népművelés és a televízió együttműködésében. Első lépései az 1964-ben és 1966-ban megrendezett népművelési konferencia, és az egész ország érdeklődését kiváltó *Ki mit tud?* vetélkedő sorozat, melyben a zsűrizés az intézet szakemberei által történt.

Új lendületet adott a képzési tevékenységének, amikor 1969-ben az intézet megkapta a Magyar Rádiótól a Balatonalmádi Továbbképzési Házat. Ebben az időszakban megerősödött az intézetben a képzőművészeti és népi iparművészeti tevékenység. Létrejött a Tokaji Alkotóház, mely szinte alkotótábor mozgalmat indított el.

Az 1968-as Kecskeméti Népzenei Találkozó már előre jelezte a robbanást, mely a táncház mozgalomhoz kötődött.

Úgy érzem, és úgy is emlékszem, hogy abban az időben sokkal nagyobb volt a propaganda tevékenység, mely a táncházak robbanásszerű terjedését segítette. Abban az időben a televízió még hétfőnként adásszüneti napot tartott, s ez különösen jó alkalom volt arra, hogy az emberek ne otthon, hanem a művelődési házban, kultúrházban töltsék el az estét.

Az intézet munkájában mindvégig hangsúlyos a színjátszás és a bábművészet. Az intézet művészeti szakrészlegének munkáját már könyvtár, hangzóanyag-tár és stúdió segítette.

Erre az időszakra tehető a kiterjedt nemzetközi kapcsolatrendszer, mely minden szocialista ország hasonló intézetével kialakult, s akkor még kivételesnek számítottak az 1965-től kezdődően kialakított nyugati kapcsolatok.

4. A szakmaiság egyetemessége 1972-től

Az 1968-as gazdasági reform sikere a Szovjetunió szemében szálfka volt, nyomást gyakorolva a magyar pártvezetésre az ismét keményebben lépett fel az ellenzéki hangot megütő írókkal

szemben, sokukat elbocsátották az állásukból. A történelem kerekét azonban nem lehetett visszafelé forgatni.

A hatvanas évek végén, a hetvenes évek elején megmozdult a világ, a beat mozgalom eredendően új szemléletet hozott. A fiatalok másképpen kezdtek öltözni, más zenét hallgattak, és újra felfedezték a népművészetet.

Ezekhez a társadalmi folyamatokhoz illeszkedett a megújuló Népművelési Intézet, nem túlzás azt állítani, hogy élére állt és nem kis mértékben központjává is vált a haladásnak. Az intézet valóságos sziget volt, ahol a progresszív értelmiségiek szabadon dolgozhattak, és arra kaptak inspirációt, hogy egyéni elképzeléseiket megvalósítsák.

Ez Vitányi Iván szelleméből következett, aki 1972-től az Országos Közművelődési Központ főigazgatója volt, jelszava: "Szakmaiság, kultúra és közösség" volt.

1980-ban kivált a Népművelési Intézetből a Művelődéskutató Osztály és a továbbiakban, mint önálló Művelődéskutató Intézet működött.

1985-ben a magyar művészeti élet felismerte, hogy a rendszer haldoklik, ezért a korábban vállalt tabukat rendre megszegték. Egyre erősödött a vágy az igazság kimondására; a nemzeti ünnepek tüntetésekkel zárultak.

1986-ben a Művelődéskutató Intézet és a Népművelési Intézet összevonásával megalakult az Országos Közművelődési Központ.

A korszak jelképe a táncház volt, ami a népzenei és néptánc igényességének megtartása mellett nyitott és közösségi programjaival mindenkit szívesen látott.

Megújult a többi amatőr művészeti ág is. Az egyre-másra szaporodó játszóházakban a kézműves ismeretek gazdag tárházát kezdték tanítani.

A szakmai utánpótlás nevelésének fontos lépése volt a népművelő képzés új, tanfolyami formája és a kihelyezett főiskolai tagozatok létrehozása.

1988-ban megszűnt a párt kulturális osztálya, ezzel megszűnt a cenzúra is. Sorra jelentek meg új kiadók, a lapok és folyóiratok, egyre nyíltabban, feltárva és kimondva az igazságot.

5. A rendszer- és intézetváltás 1992-től

A rendszerváltás szellemi életünkre is óriási hatással volt. Megjelenhettek az addig tiltott művek, filmek.

Elárasztották a piacot az olcsó ponyvák, a pornók. Az egyre szaporodó kiadók kommersz termékeikkel elhalmozták a piacot.

Véleményem szerint a probléma az, hogy olyan negatív értékeket népszerűsítsenek, mint például az erőszak, az emberi élet olcsósága, az embertelenség, a trágár és durva beszéd. Sajnálatos módon a fiatalok körében a negatív példa utánpótlásra készítő hatása is megnyilvánul.

Bár szakemberek gyakran értetlenül állnak a probléma előtt, nem veszik észre, talán nem is

akarják érteni, hogy milyen összefüggés fedezhető fel a közbiztonság mérhetetlen nagyfokú romlása és a műsorszóró kereskedelmi televíziók műsorpolitikája közti nagyon szoros kapcsolatban. E témát fejtegeti Durkó Mátyas is. ⁵

A kialakuló piaci viszonyok között a valódi irodalomnak egyre kevesebb szerep jut, elvesztette korábbi társadalmi rangját, fontosságát, állami támogatását és az addig kiépült intézményrendszerét is.

Legfontosabb téma a politika lett. Így hát nem is csoda, hogy a politikusok java részét az írók, a művészek, a történészek tették ki.

1992 januárjában a Művelődési és Közoktatási Minisztérium rendeletben intézkedett a Magyar Művelődési Intézet alapításáról.

III. A Magyar Művelődési Intézet alapítása

A Művelődési és Közoktatási Minisztérium rendeletével ⁶ 1992. január 1. napjával intézetet alapított, Magyar Művelődési Intézet névvel.

Az alapítás célja, hogy az intézet elemezze a közösségekben, az egyesületekben, a művelődési intézményekben végzett kulturális tevékenységet, támogassa az új művelődési kezdeményezéseket, az alkotó népművészet hagyományainak továbbvitelét, beleértve a határainkon kívül élő magyarság és a szomszédos országok értékeinek közvetítését, az intézetek együttműködését.

Az intézet feladataul jelöli meg:

- a kulturális értékek társadalmi hatásának vizsgálatát, elemzését,
- a közművelődési szakemberek képzését, továbbképzését,
- a felnőttoktatás, az iskolán kívüli képzési folyamatok, népfőiskolák oktatási módszertani ellátását,
- a népművészet és a népi iparművészet területén létrejövő alkotások hitelességének, szakszerűségének biztosítását,
- a dokumentumok gyűjtését, szakmai kiadványok megjelentetését,
- a népi iparművészeti gyűjtemény gondozását,
- valamint a népi iparművészeti termékek minősítését.

A kulturális javak védelméről szóló törvény ⁷ 1997-ben pontosítja a fontosabb közművelődési alapfeladatokat, megerősíti a Magyar Művelődési Intézet ebben a szerkezetben elfoglalt helyét. Feladatként jelöli meg a közművelődési tevékenységek elősegítése és fejlesztése érdekében a szakmai tanácsadást és szolgáltatást, továbbá a szakmai képzést és a továbbképzést

Mindez a kétségbevonhatatlan fontossága ellenére mégsem eredményezett kellő mértékű megerősödést, mert számos helyi intézmény megszűnt, gazdaságilag meggyengült, vagy átalakult non-profit szervezetté.

Így az Intézetnek a törvény adta lehetőségeket továbbra is kihasználva kell segítenie a civil és non-profit szervezetek közművelődési szerepének erősödését, hisz ezek a szervezetek ma már jelentős szerepet töltenek be.

Az Intézet 2000. évi munkatervében a következőket fogalmazza meg önmaga számára:

"Az a célkitűzésünk, hogy a hagyomány, mint az életkultúra része, a közösségek szervezőjeként legyen jelen mindennapjainkban. Arra törekszünk, hogy a kulturális, közösségi hagyományok az ünnepekhez, a munkaalkalmakhoz kapcsolódó szokások, a mai viszonyokhoz igazodva újjáéledjenek. Szándékunk olyan hagyományörző mozgalom, melynek célja nemcsak a hagyományok színpadra állítása és az ártermelés, hanem mindazoknak a tradícióknak a megismerése, ápolása és terjesztése, melyek az egészséges közösségek és társadalmak összetartói." ⁸

IV. A Magyar Művelődési Intézet székhelye

Az Intézet székhelye a Budapest I. kerület, Corvin tér 8. szám alatt található, mely cím a Budai Vigadó épülete.

A patinás épület múltjáról, történetéről egy rövid ismertetőre bukkantam az interneten Hajós György összeállításában. (Eredete Dercsényi Balázs, Árkay Aladár; Vasárnapi Újság 1900., 2. és 5. szám) ⁹

A 100 éves Budai Vigadó

A királyi vár tövében elterülő budai polgárváros a gazdasági és kulturális életben, a történelem folyamán, mindig megelőzte Pest városát. Buda visszafoglalása után azonban a fejlődés iránya megváltozott és Pest gyarapodása megelőzte testvérvárosát. A XIX. század közepére több olyan épület készült el Pesten, mely a polgári lakosság társadalmi és kulturális összejöveteleihez, táncestélyek, bálók tartására biztosított megfelelő helyet.

A budai polgárok azonban megfelelő teremmel nem rendelkeztek. Hiába volt híres dalárdájuk és más kulturális szervezetük, rendezvényeiket csak a már megkopott Fácán vendéglő nagytermében tarthatták meg. A XIX. század végén mind nagyobb nyilvánossággal és súllyal követelték a budaiak, hogy a budai városrészek is épüljön megfelelő méretű és megjelenésű palota.

1892-ben, beadványban kérték Gerlóczy Károly fővárosi alpolgármestertől igényük kielégítését, de a megvalósítás egyre késett.

Az évtized közepére a főváros a katonai hatóságtól kaszárnyát kapott, melynek raktárépülete a Fő utca - Corvin tér - Iskola utca sarkán volt. Elhatározták, hogy a Budai Vigadót ennek a helyén építik fel és ehhez megvásárolták a két szomszédos telket is.

1896-ban nyilvános tervpályázatot írtak ki. A pályázókat nehéz feladat elé állították, mivel a legkülönbözőbb rendeltetésű helyiségeket kellett egy tömbön belül elhelyezni, így a dísztermet, a könyvtárat, az egyesületi szobákat, a vendéglátóhelyeket. A pályázatot a fiatal Árkay Aladár és apósának Kallina Mórnak a közös terve nyerte, majd megkapta a megvalósításra a megbízást.

1898 tavaszán megkezdték az építkezést és egy évvel később, őszre már készen állt a 800 négyzetméteres területet elfoglaló épület.

A főhomlokzatot kis kiülésű faloszlopok, pillérek, könyöklők díszítették, összhatásukban

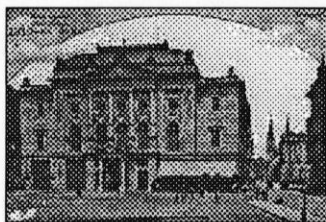
nyugodtabbak, mint a korabeli, hasonló megjelenésű középületek. Karszti márványoszlopokkal díszített előcsarnokát, kényelmes lépcsőházát lámpák százai világították meg, a belső halvány zöld falfestése megnyugtató volt.

A földszinten kávéház, vendéglő és a lépcsőház két oldalán ruhatárak voltak. Az első emelet központja a 350 m²-es díszterem volt. A falfelületeit óriási tükrök, valamint Pauli Erik az "Est" és a "Reggel" című falfestményei, mint faldíszek ékítették. Ezeket a mennyezetről 270 izzó és 3 óriási ívlámpa világította meg. A díszteremhez két oldalról egy-egy kisterem csatlakozott. Az Iskola utcai oldalon volt a 400 személyt befogadó étterem. Ennek folytatásában helyezkedett el a budai Polgári Kör társalgója, olvasója és három játékterme.

A második és a harmadik emeleten négy magánlakás, a Budai Könyvtár Egylet helyiségei és a Budai Anyakönyvi Hivatal volt.

Az építetők a budai városrészhez méltó épületet kívántak létrehozni, ezért áldozatot is hoztak érte.

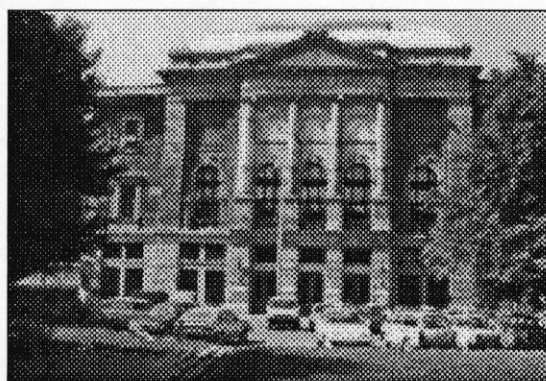
1900. január 20-án Halmos János polgármester vette át az épületet.

A Budai Vigadó épülete az 1910-es években

Este nagyszabású farsangi bállal nyitották meg a Vigadót, amelyen miniszterek is megjelentek. A bál fővédnöke Klotild főhercegnő volt.

A II. világháború súlyos károkat okozott az épületben. A helyreállítás során nem törekedtek az eredeti állapot visszaállítására, egyszerűbb, a régi épület megjelenésére alig-alig emlékeztető külsővel elégedtek meg.

A Budai Vigadó épülete ma

Az épület rendeltetése is megváltozott, irodákat, munkaszobákat alakítottak ki, csak a nagyterem jellege maradt meg, melyet az Magyar Állami Népi Együttes használ.

Jelenleg a Budai Vigadó épülete ad otthont az alábbi intézményeknek:

R 2017

NA 2481/2006

- a Népművészeti Egyesületek Szövetsége
- az Európai Folklor Központ
- a Magyar Népfőiskolai Társaság
- a Magyar Népművelők Egyesülete
- a Nyitott Képzések Egyesülete
- a Magyar Nyitott Tér Alapítvány
- a Magyar Drámapedagógiai Társaság
- a Közösségfejlesztők Egyesülete
- a Civil Rádió
- a Közösségszolgálat Alapítvány
- az Országos Népművészeti és Házipari Szövetség
- a Batthyány Kultúrpress
- a Magyar Fotóklubok és Szakkörök Szövetsége
- a Magyar Diaporáma Egyesület
- a Lánchíd-kör
- az I & I Kulturális Innovációs és Informatikai Kft
- a Táncfórum
- a Táncház Egyesület
- a FolkMAGazin
- és a Táncház Alapítvány.

V. A Magyar Művelődési Intézet szervezeti struktúrája

A Magyar Művelődési Intézet a közművelődés egészét áttekintő és fejlődését segítő szolgáltató szervezet. A magyar kultúrában kialakult több mint fél évszázados hagyományoknak megfelelően közvetítő műhelye a közösségi művelődés közéleti, művészeti és nevelési ismereteinek.

A magyar művelődéstörténet e sajátos és értékes hagyományaira építve alapította a művelődési és közoktatási miniszter 1992-ben a Magyar Művelődési Intézetet.

A Magyar Művelődési Intézet alapító okirata az 1/1992. (I. 20.) MKM rendelet. Az intézet jogállását a hivatkozott MKM rendelet és az Intézet Szervezeti és Működési Szabályzata is tartalmazza.

A Magyar Művelődési Intézet közvetlen jogutódja az 1992-ben megszűnt Országos Közművelődési Központnak és a Népi Iparművészeti Tanácsnak.

Közvetett jogutódja az 1957-től 1986-ig működő Népművelési Intézetnek, az 1951-től 1957-ig működő Népművészeti Intézetnek, az 1946-tól 1951-ig működő Magyar Szabadszínházak Országos Szövetségének.

Szellemi utódja továbbá az 1946-tól 1948-ig működött Magyar Népi Művelődési Intézetnek.

Az Intézet felügyeleti szerve alapításkor a Művelődési és Közoktatási Minisztérium, 1998-ban e minisztériumból kivált a művelődési terület, mely jelenleg a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumához tartozik.

Az Intézet éves költségvetés és éves munkaterv alapján működő, önállóan gazdálkodó költségvetési szerv. Munkatervét a Minisztérium hagyja jóvá. Dolgozói közalkalmazottak, jelenleg 80 fő a teljes létszám, ebből néhány fő részmunkaidőben látja el feladatát.

Az Intézet székháza helyileg a Budai Vigadó épületében található, az épület 52 %-ának a vagyonkezelője.

Balatonalmádiban Továbbképző Házat, Tokajban Alkotótelepet tart fenn, továbbá fenntartója a Magyar Népi Iparművészeti Múzeum nevű szakmúzeumnak, (címe: Budapest, Üllői út 33.) valamint Kecskemét Város Önkormányzatával közösen tartja fenn a Múzeum kiállítóhelyét.

Az intézeti munkában ötféle munkatevékenység különböztethető meg.

- a *referencia jellegű*, mely széleskörű együttműködés keretében végzett, feltáró, áttekintő és elemző munka. Ennek során az Intézet figyelemmel kíséri a hazai és nemzetközi kulturális folyamatokat, áttekinti a hazai, nem kifejezetten közművelődési szervezetek által folytatott, de kulturális hatású, mint például a vallási, a mentálhigiénés, a szociális vagy a környezetvédelmi tevékenységet. Szoros együttműködést alakít ki más szakmai, érdekvédelmi szervezetekkel.
- az *információs jellegű*, mely adatgyűjtő, rendszerező, közvetítő és közzétételi munka a kulturális tevékenységet végző szakterületek közművelődési fejlődéséről.
- az *alkotó jellegű*, mely a legmagasabb szinten megvalósított szolgáltatásként, új eredményeket teremtő vagy meglévő eredményeket szintetizáló program; ilyenek például: a tanfolyamok szervezése, a kiadványok készítése, a szakmai lapok, a közlemények, kiadványok, a cikkek megjelentetése, a konferenciák, a kiállítások rendezése, a tudományos rendezvények szervezése.
- az *integratív jellegű*, a szakmai szervezőmunka, mely a tevékenység mibenléte szerint specializálódott, tehát átfogja és kiszolgálja a szakágakat, például: az információ-szervezés, a könyvtári ellátás, a jogi tanácsadás, az ügyintézés biztosítása, a rendezvények propagandájának biztosítása.
- a *hatósági jellegű*, mely jogi felhatalmazás alapján végzett szolgáltató tevékenység, a népi iparművészeti alkotások, a népművészeti termékek minősítése, zsűrizése, a népi iparművészek részére igazolás kiállítása.

Az Intézet fő szervezeti egységei: ¹⁰

- Igazgatóság
- Művelődési-szervezeti és Felnőttoktatási Főosztály
- Szakkönyvtár és Információs Központ
- Látószög Videostúdió
- Népi Iparművészeti Titkárság
- Népművészeti Főosztály
- Előadó- és Vizuális Művészeti Főosztály
- Nemzetközi és Nemzetiségi Főosztály
- Gazdasági Főosztály

Az Intézet szervezeti struktúráját az 1. sz. mellékletben látható részletes vázlat mutatja.

Igazgatóság

B

Feladata az Intézet működésére vonatkozó elvi döntések meghozatala, az irányítása alá tartozó szervezeti egységek szakmai felügyelete, az intézet működési rendjének kialakítása, továbbá a költségvetési keretek elosztása.

Ezen kívül hatósági jogkörök gyakorlása, a vizsgabizonyítványok kiadása.

Az Igazgatóság felelősséggel gazdálkodik a kezelésére bízott állami vagyonnal, azt az Alapító Okiratban meghatározott célok érdekében hasznosítja. Így a kezelésében lévő ingatlanok egy részét helyiség bérbeadási szerződéssel civil szervezetek részére használatra bocsáthatja, olyan civil szervezeteknek, amelyek a közművelődéssel kapcsolatos célok megvalósításában együttműködnek az Intézettel.

Művelődési és Felnőttoktatási Főosztály

Művelődés-szervezeti és Felnőttnevelési Osztály

Felelős a felnőttoktatás és az iskolán kívüli képzési folyamatok, valamint a népfőiskolák oktatási, szakmódszertani ellátásáért. Az osztály irányításával működik a Balatonalmádi Továbbképző Ház.

A megyei művelődési központokkal együttműködve, közösen kísérik figyelemmel a felnőttoktatás és az iskolán kívüli felnőttképzés, a népfőiskolák helyzetét.

Megkülönböztetett figyelmet fordítanak a különböző generációk művelődésének segítésére, így a gyermekeknek, a fiataloknak és az időskorúaknak a művelődés egészében való részvételének előmozdítására.

Ezen kívül az osztály értékelési tanulmányokat készít, konferenciákat szervez, kiadványokat jelentet meg.

Oktatási és Szakképzési Osztály

Felelős a közművelődési szakemberek képzéséért, továbbképzéséért.

Referencia jelleggel tekinti át az amatőr művészeti és a felnőttoktatási és a szakkörvezetői képzések és továbbképzések felnőttoktatáson belüli és tanfolyami rendszerét, e terület jogi szabályozottságát, a szakmai követelmény és vizsgarendszer működését, ennek fejlesztési lehetőségeit, továbbá figyelemmel kíséri mindazokat a képzési területeket, melyeken a közművelődési, amatőr művészeti és népművészeti szakismeretek elsajátítása folyik.

Elvégzett feladatáról évente elemző tanulmányt készít.

Közösségfejlesztési Osztály

Felelős a kulturális közösségfejlesztő és településfejlesztő tevékenységek elősegítéséért.

Információkat gyűjt az egyes települések, társaságok, konkrét közösségek, valamint civil szervezetek legfontosabb közösségfejlesztési irányairól. Segíti a konkrét közösségfejlesztési folyamatok kialakulását, tanulmányokat jelentet meg egy-egy térség valós problémájának megoldására.

Szaktanácsadási feladatokat végez civil szervezetek közművelődési oktatási területen tevékenykedő szakemberei számára.

R

Szakkönyvtár és Információs Központ

Országos feladatkörű, korlátozottan nyilvános közművelődési szakkönyvtár. Olvasói lehetnek a Magyar Művelődési Intézet munkatársai, a közművelődési intézmények kutatói, szakemberei, a művelődési irányításban dolgozók, a népművelő képzésben és továbbképzésben résztvevők, továbbá a különböző művelődési közösségek, csoportok tagjai.

Fő feladatának az Intézet Alapító Okirata az információk, dokumentumok gyűjtését jelöli meg, melynek meghatározó része az információs szolgáltatás.

Gyűjti és rendszerezi (elektronikusan is) a közművelődés területén kiadott, valamint a közművelődést érintő kultúra-elméleti, szociológiai, pedagógiai, kiadványokat, a könyveket, a folyóiratokat, a periodikákat. Kezeli az Intézet dokumentációs anyagait, így a film-, a video-, a hang-, a kiadvány- és kéziratanyagot.

A legfrissebb feladata a Millennium tiszteletére megjelent valamennyi kiadvány, dokumentum gyűjtése és rendszerezése.

Figyelemmel kíséri a hazai kulturális és a szociológiai szakirodalmat. bibliográfiákat és szakirodalmi ajánlásokat állít össze, dokumentációs kiadványokat szerkeszt.

Látószög Videostúdió

Feladata, a nevéből adódóan, az Intézet és a közművelődés jelentős eseményeinek rögzítése. Alkotó jelleggel az intézeti munkatársak megrendelése alapján a rögzített felvételekből filmet készít.

Dokumentumait és filmjeit átadja a Szakkönyvtár és Információs Központ videotárának, ezzel szakmai és technikai segítséget nyújt az archívum anyagának minőségi szintű megőrzéséhez és gazdagításához.

Külső megrendelésre - üzletszerű jelleggel - is készítenek filmeket, az Intézet alapfeladatainak színvonalasabb ellátása érdekében, bevételnövelő tevékenységként.

Népi Iparművészeti Titkárság

Fő feladata a népi iparművészeti gyűjtemény gondozása, az Intézet kezelésébe 1992-ben került Magyar Népi Iparművészeti Múzeum gyűjteményének gondozása. E feladatkörbe a gyűjtemény állagának megóvása, a frissítése és a leltári nyilvántartása tartozik.

A Kecskemét Városi Önkormányzatával közösen kiállítások szervezését és egyéb szakmai, közművelődési tevékenységet végez a Magyar Népi Iparművészeti Múzeum Kiállítóhelyén, Kecskeméten.

A bírálati szabályzatban meghatározott díj ellenében a népi iparművészeti alkotások és népművészeti termékek minősítését, zsűrizését végzik, egy erre a célra létrehozott bíráló bizottság által. Nyilvántartást vezet a népi iparművészekről.

Az alkotók kérésére igazolást állít ki a hagyományos magyar népművészeti textiltermékeknek, az Európai Unió tagországaiba történő kedvezményes kiszállításához.

Javaslatot tesz a Nemzeti Kulturális Örökség Miniszterének a Népművészet Mestere cím odaítélésére.

A népi iparművészet egy-egy ágának fejlesztése, gondozása érdekében rendszeresen pályázatokat ír ki, s az elfogadott pályázati anyagokból kiállítást rendez, itthon és külföldön. Tanulmányokat és tájékoztató kiadványokat jelentet meg.

Népművészeti Főosztály

A Főosztály keretein belül önálló osztály a Szakmai Ház, mely népművészeti kiadványok, hangzó- és vizuális anyagok megjelenítésére szakosodott műhely.

A Főosztály felelős a népművészeti tartalmú amatőr művészeti mozgalom, oktatási és szakmódszertani ellátásáért.

A népzene, a néptánc, a kézművesség helyzetének, fejlődésének, társadalmi hatásainak referencia jellegű áttekintését végzi. Figyelemmel kíséri a népművészeti alkotó munka eredményeit, a különböző etnikumok népművészeti tevékenységét. Kapcsolatot tart fenn népművészeti egyesületekkel.

A népművészet társadalmi és szakmai fejlődésének elősegítése érdekében tanfolyamokat, továbbképzéseket és konferenciákat szervez, vizsgáztatási feladatokat lát el, szakmai követelményrendszert dolgoz ki, tankönyveket, jegyzeteket, hangzó- és vizuális anyagokat jelentet meg.

Oktatási és tudományos intézményekkel, szervezetekkel együttműködve javaslatokat dolgoz ki a népművészet állami és iskolai oktatásának fejlesztésére.

Előadó- és Vizuális Művészeti Főosztály

A Főosztály irányításával működik az Intézet Tokaji Alkotóháza. A Főosztály felelős a kortárs amatőr művészeti mozgalom, oktatási, szakmódszertani ellátásáért, ezen belül a színjátszás, a vers- és prózamondás, a bábművészet, a klasszikus és modern zene, a kórusművészet, a társas- és modern tánc, a mozgásművészet, a fotó, a film, a videó és számítógépes grafika, a képző és iparművészet szakterületért.

Alkotó jelleggel a nem hivatásos művészet társadalmi és szakmai fejlődésének elősegítése érdekében tanfolyamokat, továbbképzéseket és konferenciákat szervez, vizsgáztatási feladatokat lát el, szakmai követelményrendszert dolgoz ki, gondozza a szakemberképzés irodalmát, tankönyveket, jegyzeteket, hangzó- és vizuális anyagokat jelentet meg.

Oktatási és tudományos intézetekkel, szervezetekkel együttműködve javaslatokat dolgoz ki az amatőr művészet állami és iskolai oktatásának fejlesztésében. Ezen kívül művészeti és tudományos rendezvényeket, versenyeket szervez.

83

Nemzetiségi és Nemzetközi Főosztály

A magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek oktatásának és művelődésének helyzetéről és fejlesztésének feladatairól szóló Kormányhatározat¹¹ értelmében önálló Nemzetiségi és Etnikai Kisebbségi Osztály keretében látja el a hazánkban élő nemzetiségek és az etnikai kisebbségek művelődésének szakmai módszertani és tudományos feladatait.

A másik két terület a főosztályon belül, a határon túli magyarság kulturális hagyományainak ápolását és a nemzetközi kapcsolatok tapasztalatainak átadását, a nemzetiségi és az etnikai kisebbségi kultúrák sajátos érvényesítését segíti.

Elsősorban informatív adatgyűjtő, rendszerező és közvetítő tevékenységet végez, számítógépes szakágazati információs rendszert működtet.

A hazai és a határon túli kisebbségi kulturális, társadalmi és szakmai fejlődésének elősegítése érdekében együttműködik a kisebbségi önkormányzatokkal, gondozza a szakterület képzési és továbbképzési rendszerét, tanfolyamokat, továbbképzéseket és konferenciákat szervez. Hiánypótló jelleggel szakmai és módszertani kiadványokat, tanfolyami jegyzeteket jelentet meg, művészeti és tudományos rendezvényeket, kísérleteket, vizsgálatokat folytat.

Közreműködik az államközi kulturális egyezmények és munkatervek kidolgozásában, ápolja az Intézet nemzetközi kapcsolatait, és biztosítja részvételét a nemzetközi programokon.

Gazdasági Főosztály

A Gazdasági Igazgató-helyettes irányítása alatt működő terület. Ide tartozik a Pénzügyi Osztály, annak keretében a Pénzügyi Csoport, a Számviteli Csoport, a Személyzeti Bér és Munkaügyi Csoport, továbbá az önálló Gondnokság.

A Főosztály felelős a törvényi előírásoknak megfelelő gazdálkodásért, a pénzügyi és számviteli fegyelem betartásáért, természetesen a gazdaságossági szempontok érvényesítése mellett.

Gondozza az Intézet épületeit, külső és belső állagának megőrzésére távlati tervet készít. Ellátja az Intézet üzemeltetési teendőit, a karbantartási és a felújítási munkálatait.

VI. A Magyar Művelődési Intézet működése

A Magyar Művelődési Intézet a munkáját éves munkaterv és költségvetés alapján végzi. Költségvetését és munkatervét a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma hagyja jóvá.

Munkájukat az Alapító okirat és a Szervezeti és Működési Szabályzat alapján kell, hogy végezzék. Jelenleg 80 fő munkatárs látja el a feladatokat, melyben a részidős dolgozók is benne vannak. Dolgozói közalkalmazottak, így a Közalkalmazotti törvény szerinti besorolást

és járandóságokat kapják valamennyien. Pénzügyi folyamataikat a Magyar Államkincstáron keresztül bonyolítják.

Az Intézet munkáját kiegyensúlyozott fejlődés jellemzi, jelenleg stabilnak tekinthető vezetői csoport irányításával végzik feladataikat.

Sokéves hagyományokra visszatekintő rendezvények, tanfolyamok fennakadás nélkül folytatódnak, amelyek a közművelődés kiemelkedő eseményei. Kiépült és ma már beválnak tekinthető a szakképzési vizsgáztatási követelmény-rendszer, ami az Intézet állami tevékenységének a bővülését jelentette a szakmai vizsgáztatási jog elnyerésével.

Rendszeres a munkakapcsolat a megyei művelődési központok és a megyei közművelődési szolgáltatást végző szervezetek vezetőivel, valamint a Budai Vigadó épületében helyet kapott szakmai szervezetekkel jó kapcsolatot alakítottak ki.

A hagyományokra és közösségekre épülő sokszínű népművészeti tevékenységben nem tapasztalható visszaesés a rendszerváltást követő évek szervezeti, gazdasági változásai, bizonytalanságai, gyakori átszervezései ellenére sem. Kedvező változások tapasztalhatók e téren a kistelepüléseken és a falvakban, számos helyi hagyományörzésre vonatkozó kezdeményezés indult el.

A kortárs amatőr művészetek terén a rendszerváltás óta eltelt 10 év alatt komoly változások mentek végbe. A népművészeti ágakon kívül nyolc féle művészettel foglalkozik az Intézet, így: a bábjátás, a film-, a videó-, a fotó-, a képzőművészet, a színjátás, a tánc, a versmondás és a zene. Igen sok országos jelentőségű megmozdulás meghirdetője, időnként pedig támogatója, vagy társ-rendezője az Intézet.

(Az Intézet 1999. évi feladatairól készített táblázatot 5. számú mellékletként csatolom. Ez a táblázat az MMI szervezeti egységei szerinti csoportosításban, a teljesség igényével mutatja be egy teljes év alatt végzett munkáit a feladat jellegének megjelölésével.)

A Magyar Művelődési Intézet a 2000. éves munkatervét és a költségvetését három részből állította össze, melynek első részére az Intézet saját költségvetése terhére tervezett feladatok pénzügyi bontását tartalmazza, a második rész az Intézet szakmai célú fejlesztés végrehajtása érdekében végzendő feladatokat, majd a harmadik a Nemzeti Kulturális Alapprogram miniszteri keretéből kapott támogatásból tervezett programok megvalósítását tartalmazza.

VII. A feladatok jellege, fajtája ¹²

Az Intézet feladata és elvégzett munkái oly sokrétűek és szerteágazóak, valamint a szakdolgozati terjedelmi korlátokat is figyelembe véve - a teljesség igénye nélkül - kiragadnék jó néhányat, és válogatászerűen ismertetnék, az Intézet által 2000. évben elvégzett munkákból.

Tanfolyamok, képzések

Szakképesítést adó képzések közül kiemelkedik a népi játék és kismesterség oktatása tíz szakmára. Ezek: *a szőnyegszövő, a csipkekészítő, a kézi- és gépi himző, a fazekas, a kosárfonó, a szalma-, csuhé-, gyékényfeldolgozó, a szíjjártó nyerges, a bőrtárgy-készítő, a mézeskalács készítő és a faműves.*

B

Az oktatók felkészítésétől a tanfolyam lebonyolításán keresztül, a tanterv, a vizsgakérdések kidolgozása, az oktatási tananyag, a jegyzet elkészítése mind a Népművészeti Főosztály feladata.

Ennek intenzív tanfolyami kurzusa 2000 év nyarán Szigligeten, Magyarlukafán és Balatonalmádiban volt.

Tanúsítványt adó képzések és továbbképzések közül kiemelném az *Országos Szövő Továbbképző tanfolyamot*, melyet Romániában a magyar kisebbségnek szerveztek, Nagykanizsán pedig *vászonszövő tanfolyam* volt.

A továbbképzések közül kiemelném a *népi iparművészek, a népművészet ifjú mestereinek nyári továbbképzését*, ami Velemen, a népdalkör vezetők továbbképzését, amely Szigligeten és Cserefaluban, az autentikus népzenei találkozót, mely hangszerek és szólisták részére ez évben négy alkalommal került megrendezésre Budapesten, valamint a táncmester képzés országos beindítását.

"Kulturális utak a személyiségfejlesztésben" címmel 120 órás tanfolyamot szerveztek, amelyre nagy a kereslet a kulturális, a mentálhigiénés és tágabb értelemben az egészségneveléssel is foglalkozó civil szervezetek körében.

"Kulturális segítőmunka fiatalokkal" címmel az előző tanfolyam 40 órás specializációja külön is igénybe vehető volt, a tanfolyam költségeit a beszedett tanfolyami díjakból fedezték.

A művészeti közösségek vezetői részére a közművelődési tevékenységet szabályozó törvények, rendeletek megismerése céljából *jogszabályismeret oktatását* végzik.

Az *"Európai felnőttoktatás és képzés perspektívái és főbb trendjei"* címmel nemzetközi konferencia-sorozat első két rendezvényére 1998-ban és 1999-ben került sor, Balatonalmádiban. A nemzetközi konferencia-sorozat kezdeményezője a Magyar Művelődési Intézet.

A konferencia-sorozat figyelmet fordít a felnőttoktatás és a közművelődés összehasonlító tanulmányozására, a legújabb irányzatok megismerésére, más országokban jól bevált módszerek, szervezési eljárások, intézménytípusok, modellek tanulmányozására, adaptív átvételére.

Célja, hogy neves külföldi szakemberek bevonásával áttekintést adjon az Európai Unió országainak, régióinak felnőttoktatási, közművelődési rendszereiről, intézményeiről, mozgalmairól és ezt befolyásoló társadalmi, gazdasági, szakmai, kormányzati indítékokról, a jövőbe mutató főbb trendekről.

Az Intézet ezzel elő kívánja segíteni, hogy hazánk is lépést tartson a szakma, az európai felnőttoktatás és közművelődés legújabb eredményeivel, irányzataival, hogy hozzájáruljon a hazai felnőttoktatás és közművelődés hagyományainkkal összhangban lévő, az Unió felnőttoktatási, közösségi, művelődési modelljéhez, az EU adta lehetőségek, programok jobb kihasználása érdekében. A konferencia résztvevői elméleti és gyakorlati szakemberek.

"Művelődési házak a progresszív társadalmi változások szolgálatában" című 60 órás tanfolyam, mely a művelődési házak történetét, társadalomtörténeti összefüggésben mutatta be egészen napjainkig.

R

"*Marginális társadalmi csoportok beilleszkedésének elősegítése*" című 120 órás konferencia, kifejezetten az alkohol és drog-devianciákról, a munkanélküliség, a rasszizmus, a bűnöző szubkultúrák témakörét tárgyalta.

Rendezvények

"*Madách Imre Irodalmi és Színházi Napok*" címmel kamaradarabok fesztiválját rendezték meg januárban Balassagyarmaton, a Mikszáth Kálmán Művelődési Központban. A résztvevők közt felvidéki és vajdasági magyar csoport előadásait is végignézhetette a nagyérdemű közönség. A fesztivál anyagi feltételeit minisztériumi támogatásokból, önkormányzati és megyei, valamint pályázati pénzekből sikerült előteremteni. Az Intézet a szakmai támogatást és a díjazást vállalta.

"*Európa 2000 Nemzetközi Néptánc Fesztivál*" főrendezője Szeged Város Önkormányzata volt, az Intézet szakmai támogatást nyújtott.

Angliai Langollenben 2000 júliusában megrendezett "*Nemzetközi zenei verseny*"-re a népzenei csoport kiutazásának támogatását, továbbá a repülőjegy költségeit az Intézet biztosította.

A Vizuális és Előadóművészei Főosztály támogatásával bonyolították le áprilisban Nagykanizsán a "*Nemzetközi Csengey Dénes Vers- és Prózamondó Verseny*"-t.

A Budapest Búcsú alkalmával júniusban, az előző évi nagy sikerre való tekintettel, ismét kezdeményezték és megrendezték a "*Szamba-verseny*"-t.

Az Intézet támogatásával Veresegyházán rendezték meg májusban, "*Anyám fekete rózsá*" címmel, Anyák napja alkalmából a hagyományos és népszerű nemzetközi vers- és prózamondó versenyt.

Két hetes, "*Országos Színházi Tábor*"-t szerveztek Sitkén ez év július végén. A tábor munkájában rendszeresen vesznek részt a határon túli magyar fiatalok. A sitkeiek a tábor szervezéséhez pályázati úton szerzik a pénzt, az Intézet szakmailag támogatja, és ajánlásokkal segíti a sitkeieket a pályázati pénzek elnyerésében.

Grafikai művésztelep szervezésére került sor októberben, az Intézet szervezésében, Szigetszentmártonban.

"*József Attila Vers-, Énekelt vers és Prózamondó Verseny*" megrendezésére két évente kerül sor Tatabányán, mely nemcsak az egész országot, de a határon kívüli területeket is megmozgató találkozó. A versmondó találkozók között a legszínvonalasabbak, legigényesebbek közé tartozik, az Intézet a kiemelt rendezvények között tartja számon.

Ezzel a rendezvénnyel maga a költészet állítódik reflektorfénybe és a hozzá csatlakozó művészetek, a zene- és képzőművészet, az előadások, a koncertek és a kiállítások. Szakmailag támogatja az Intézet és díjat ajánlott fel.

A kistélepülések fejlődését szolgálja az olyan helyi értékeken alapuló idegenforgalmi, turisztikai, kulturális és művészeti rendezvény, mint a Veszprém megyei Kapolcson és a környező kistalpakokban megrendezésre kerülő "*Művészetek Völgye*" című rendezvény-sorozat, melynek helyszínéről a televízió is tudósított. Ez a rendezvény nemcsak a hazai kulturális

B

programok között volt kiemelkedő jelentőségű, de idegenforgalmi szempontból is jelentős, hiszen nemzetközi érdeklődést is kiváltott eseményről lévén szó, külföldről is vonzotta a látogatókat.

Egy-egy ilyen rendezvénnyel olyan kistérségi programok megvalósítása segíthető elő, amelyek mind az egyén, mind pedig a települések fejlődését szolgálhatják.

"Európai Közös Örökségünk" című programsorozat keretében került megrendezésre "Szomszédolás" címmel a "Nemzetközi Gyermektánc Fesztivál", valamint a "Csángó Fesztivál", az "Európai Kisebbségek Folklor Fesztiválja". E programsorozat keretében került sor a "Mesterségek Ünnepe" című rendezvényre is az augusztus 20-i programok keretében.

Társrendezőként szerepelt az Intézet a "Nemzetközi Nyírbátori Utcaszínházi Fesztiválon". A zenei napok, a kelet-magyarországi pásztortalálkozók, a hangszeres népzeneész találkozó, a millenniumi zászló-átadás mellett a fesztivál az utcaművészek híres találkozója.

Ebben az évben nemzetközi szeminárium is kapcsolódott hozzá. A Papok rétjén hét óriásbáb épült fel, ezek a figurák történelmünk kiemelkedő alakjai pl. Szent István, Báthory István, Kőrösi Csoma Sándor stb.

2000. november 13-án került sor a "Fiatal Kulturaközvetítők Fóruma" című kétnapos konferencia megtartására, melyen a Pécsi Tudományegyetem FEEFI igazgatója, Koltai Dénes úr is előadó volt. Ennek a rendezvénynek a programja a 6. sz. mellékletben szerepel.¹³

Kiadványok, könyv, folyóirat, kiállítás

Az Intézet közművelődési lapjának, a "Szín" című közművelődési folyóiratnak a két havonkénti megjelentetése, mely ugyan nem tudja pótolni az egykoron szélesebb közművelődési sajtó egészét, de mint egyetlen rendszeres szakmai periodika, meghatározó fontosságú, információs szerepet tölt be. Kiadási költségeit a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával biztosítják.

Holocaust emlékkötetet jelentettek meg. Ebben visszaemlékezések, az időszakról készült filmek, szépirodalmi alkotások és a folklór hagyomány összegyűjtésével és közreadásával iskolai segédanyag készült.

Archiválási célból az Intézet munkatársai a kiállításokról, a rendezvényekről, a dramatizált előadásokról és más fontos kulturális eseményekről videofilmet készítenek, ezekből a felvételekből - igény szerint - önálló filmeket is készítenek. Ezt a feladatot folyamatosan végzik.

"Roma Képzőművészek III. Országos Kiállításá"-ra került sor júliusban, egy hónapon át tekinthették meg az érdeklődők, a rendezvénynek a Pataky Művelődési Központ adott helyet. Erről a kiállításról egy nagyon szép kiadvány is készült, címlapja és a belső borítója - melyen a kiállítás támogatóinak neveit sorolták fel - a 2. sz. mellékletben tekinthető meg.

"Cigány szemmel" című könyvkiállítást rendeztek a magyarországi cigány mesterségekről. Vándorkiállításaként az országban több helyen is bemutatták.

R 2017
NA 2481/2006

B

Fórumok, konferenciák

Balatonalmádiban konferencia megtartására került sor, melyen a *"Tehetség-gondozás, a művészeti oktatás, a továbbképzés, a nemzetközi művésztelepek"*-kel kapcsolatos együttgondolkodásra került sor.

"A szórványban élő magyarság problémái" címmel Budapesten - a határon túli szakemberek bevonásával - tanácskozássra került sor, a speciális helyzetből adódó kérdések tisztázásaként.

A közművelődési tevékenység sokszínűségéből és sajátosságából adódóan is számos ponton kapcsolódik mind az állami, mind a non-profit, mind pedig a for-profit szektorban folyó közművelődéshez. Alkalmanként, mint kiegészítő tevékenység, de többségükben, mint alaptevékenység jelenik meg a napi gyakorlatban.

Az Intézet két évvel ezelőtt - ezt az egyedi helyzetet felismerve - kezdeményezte a *"Felnőttnevelési Fórum"* létrehozását. A negyedévenként megszervezett találkozások alkalmával olyan témákat tudnak felvetni és megvitatni, amelyek mindenki számára fontosak, pl.: a funkcionális analfabetizmus, a felnőttképzési törvény és annak hiánya, OKJ módosítás stb.

Az Osztrák Felnőttképzési Intézet a rendszergazdája a hat európai országra kiterjedő kutatásnak, amely a nemzetközi tapasztalatok megvalósulási formáinak megismerését elősegítő program. Osztrák meghívásra vesznek részt a programon a további részt vevő országok: Anglia, Hollandia, Németország, Olaszország és Ausztria szakemberei.

A közös kutatás célja, hogy feltérképezzék az aktív, az önmagáért és a helyi társadalomért felelősséget vállaló polgárok tanulási és képzési indítékait és annak megvalósulási kereteit. A nemzetközi kutatás a Socrates-program támogatásával valósul meg.

"Kulturális tevékenységet végző gyermek-intézmények Magyarországon és Európában" címmel konferencia sorozatot szerveztek. A konferenciák megrendezésére negyedévenként került sor.

Kiemelném a Határon Túli Magyarok Osztálya által szervezett tanácskozásokat, így a *"Közművelődés szakmai képzésének, beindításának lehetősége a határon túl"* című, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma és az Oktatási Minisztérium szakemberei részvételével, az Intézet és a Budapesti Művelődési Központ közös szervezésében bonyolított rendezvényt.

"A Kárpát-medence kisebbségben élő magyar kulturális, civil szervezeteinek fóruma" című tanácskozás célja az volt, hogy képet kapjanak a civil szféra által végzett kulturális, közművelődési munka jelentőségéről, továbbá, hogy módszertani, szakmai segítséget nyújtson a kisebbségben élő magyar kulturális szervezetek munkájához.

A közös rendezvényt a Duna Televízióval, a Magyar Kollégiummal és a Pest Megyei Közművelődési Információs Központtal együtt rendezték meg Budakalászon, a Nemzeti Kulturális Alapprogram keretéből kapott támogatásból.

"Roma jövő a harmadik évezred küszöbén" címmel a Roma Polgárjogi Alapítvány konferenciát rendezett a Magyar Művelődési Intézet közreműködésével. A Népszabadságban megjelent cikket a 3. számú mellékletként a dolgozatomhoz csatolom.

R 2017

NA 2481/2006

Pályázatok, minősítések

A Népi Iparművészeti Titkárság a népi iparművészeti alkotások és az azokat létrehozó alkotók minősítését, az elfogadott munkák kategóriákba sorolását, a minősítést tanúsító igazolás kiadását végzi. Az alkotók részére a "népi iparművész" címet ítéli oda.

"Élő népművészet" címmel országos népművészeti pályázat kiírására került sor, helyszíne Budapest, a Néprajzi Múzeum.

"Mit tudunk magunkról" címmel a Magyar Művelődési Társaság és a Magyar Művelődési Intézet millenniumi pályázatot hirdetett meg a közösségi értékeink tudatosítása és tapasztalatainak összegyűjtése tárgyában. A pályázati kiírást a 4. számú mellékletként csatolom.

"Népművészet Ifjú mestere" címmel pályázatot hirdettek, melyet kiállítás, a Gébárt tónál tábor és az augusztus 20-i bemutató egészített ki.

"Nemzeti Diák Film- és Video Szemle" megtartására került sor, melyre a határon túli magyar diákok is elküldhették alkotásaikat. A Nemzeti Kulturális Alapprogram miniszteri kerete biztosította a szemle anyagi fedezetét, pályázati úton 2 millió Ft elnyerésére volt lehetőség.

Kutatás, fejlesztés

"Újjáéledő régi közösségi művelődési formák" című kutatás, amely a falvakban és kisvárosokban tradicionálisan fontos szerepet betöltő tűzoltó-egyesületekre, olvasókörekre, gazda- és iparos-körekre terjed ki.

"Kulturális szokások és magatartásformák változása" címmel ez évben Nagykovácsi és Besenyőtelek településeim végeztek előkutatást.

A fejlesztőmunkák közül kiemelném a Szatmári-táji magyar-román településeket érintő térségi fejlesztőmunkát, valamint a Bodrogközben a magyar-szlovák határ mentén, a határon túli magyarokért végzett munkák.

A kistérségi fejlesztőmunka keretében Kunszentmiklóson és öt közeli településen: Kunpeszéren, Kunadacson, Tasson, Szalkszentmártonban és Kunbábonyban a fejlesztő, segítő munka keretében került sor civil szervezetek alapítására, munkanélküliek szakképzésének szervezésére, ifjúsági közösségi kávézó létrehozására, a közösségi munkások felkészítésére, ifjúsági referensi feladatkör kiépítésére. Jelentős segítséget adtak ehhez a helyi önkormányzatok.

"Szomszédügyi munkák" címmel több éve végeznek fejlesztőmunkát Kőbányán. Először egy feltáró, majd egy aktivizáló folyamat indult be. Ezt követték a képzések, a civil szervezetek és játszótéri bizottságok megalakítása.

Hetedik éve működik nagy önállósággal a Józsefvárosban a közösségfejlesztési program, melynek fejlesztője, létrehozója az Intézet volt.

Ifjúsági körben végzett fejlesztőmunka alapja a "Települési gyermek- és ifjúsági önkormányzatok megteremtése". E program keretében a Magyar Kultúra Alapítvány II.

konferenciáját rendezte ez év februárjában a budavári épületben "Település és Ifjúsága" címmel.

B

A helyi nyilvánosságot fejlesztő törekvésekben, a közösségi rádiózás elterjesztésében továbbra is segítik - a szintén az épülettömbben elhelyezkedő - Civil Rádió működését. E kapcsolat jelentősége, hogy komoly teret biztosít az Intézetben zajló szakmai folyamatok, események és rendezvények bemutatásának.

Millenniumi adatbázis létrehozása a Szakkönyvtár és Információs Központ kutató-fejlesztő munkája 2000-ben. Egyrészt a millennium alkalmából kiadott könyvek, másrészt a rendezvények, az ünnepek lebonyolítása tárgyában kiadott sajtóforrások adatbázisának elkészítése, folyamatos feltöltése a feladat.

A Magyar Művelődési Intézet saját honlappal áll a nyilvánosság rendelkezésére az Interneten. Ezen megtalálhatók az aktuális képzések, a pályázatok és programajánlatok legújabb információi, hírek és új kezdeményezések, intézeti hírek, ünnepek, fórumok, díjátadások valamint levéltár és az e-mail elérési lehetőség. ¹⁴

VIII. Összefoglaló

A globalizáció, az uniformizálódás, korunk része. Előnyei és hátrányai mellett is sokan leteszik a voksukat. Tény, hogy modern és rohanó világunk számos területe nem létezhet fejlődés nélkül, az időt megállítani képtelenek vagyunk, rohanunk mi is tovább.

A korunk pestiseként is emlegetett globalizálódás talán még jobban kiemeli azt az igényt, hogy a technikai fejlődésben ugyan nem maradhatunk le, nem szaladhat el mellettünk a fejlődés gyorsvonata - mi is helyet kell, hogy kapjunk rajta -, de kultúránk megőrzése, a hagyományaink, az ünnepeink, a tárgyi emlékeink ápolása és szeretete, gyógyírként hat. Ez segít bennünket abban, hogy azok maradjunk akik vagyunk, s csak abban legyünk egyformák másokkal, amiben a fejlődésünk megkívánja azt.

Történelmünk viharai nem múltak el nyomtalanul, minden kornak meg voltak a szépségei, a jellemző tárgyai. Múltunk ismerete nélkül nincs jelenünk és nem lehet jövőnk, hiszen a jövőnk a múltban gyökerezik.

A Magyar Művelődési Intézetben sem állt meg az idő, mert a kor szelleméhez igazodva szervezi képzéseit, ad teret az amatőr művészek kiállításainak, jelentet meg kiadványokat, s mindig az elvárásokhoz igazodva végzi a munkáját.

Szűkös és behatárolt anyagi keretekkel rendelkezik, munkatársai sem a túlfizetett alkalmazottak közé tartoznak, ennek ellenére nem panaszkodnak, mert úgy érzik, hogy a kormányok jönnek és mennek ugyan, de egyben megegyeznek, felismerték, hogy a magyar kultúra ápolására mindenkor szükséges anyagiakat biztosítani. Hisz az általuk létrehozott gyűjtemény és a végzett munka nemcsak a mának szól.

A munka sokszínűségéből csak kiragadottan tudtam e dolgozat témakörében bemutatni néhányat, az általam érdekesnek és fontosnak ítéltet közül.

A mindennapokban azonban sokkal több, aprólékosabb munka szerepel a feladat-listán, melynek eredménye egy-egy színvonalas rendezvény, egy-egy sikeres kiállítás, amelyen ha részt veszünk bebocsátást nyerhetünk egy más világba, információkat szerezhethetünk,

művelődhetünk, megismerhetjük a múlt szellemét, vagy egyszerűen csak szórakozhatunk.

Úgy gondolom, hogy sok minden megmagyarázható anyagi nehézségekkel, bár véleményem szerint sok minden nem anyagi kérdés csupán. Visszautalnék most a művelődéstörténeti korszakok 2. pontjában az értékteremtés fejezetben leírtakra; miszerint új értelmiséget teremtettek az Olcsó Könyvtár sorozattal. Ma vajon miért nem tesszük ugyanezt? Nincs finanszírozó, vagy talán az ötlet sem született meg olyanok fejében, akik a tenni tudás közelében vannak?

Véleményem szerint sokkal többen és sokkal több könyvet vennének a kezükbe, ha gyengébb minőségű papírra - talán még a környezetvédelmi szempontokat is figyelembe véve -, egyszerűbb kivitelű, ámde tartalmában a kultúrát, az értéket prezentáló kiadványokat dobnának megint a piacra.

A közművelődés, a kultúra a visszahanyatlás állapotában van. Ma már azzal is problémák vannak, hogy a mindennapi élet kulturáltságát, a viselkedés, magatartás mikéntjét elfogadtassuk a társadalommal. Az emberek bizonyos csoportjainál még nem a mindennapi élethez szükséges, nem evidens, nem is vágyott, vonzó érték a műveltség.

A közművelődés egyre inkább eltolódik a pihentető, kikapcsoló, szórakoztató tevékenység felé. A közművelődésben és képzésben való részvétel erősen befolyásolt az egyén szubjektív körülményei által.¹⁵ Miután a programokon való részvételnek az ára - gondolok itt például egy színházjegy árára - a jövedelmi viszonyokat tekintve magas, a könyvek ára is évről-évre nő, az Internet pedig sokak számára egyelőre csak álom, egyre nagyobb anyagi kihatásai vannak a kulturált szórakozásnak.¹⁶

Egy család kiadásai - az átlagot számolva két gyerekkel - útiköltséget és színházjegyet is beleszámítva ezekben mérhető, ha kikapcsolódní ilyen formában szeretne. A jövedelmi szint természetesen igen erősen befolyásolja az egyének és családok részvételét a kulturális rendezvényeken.

Arról már nem is beszélve, hogy a túlhajszoltság, a kedvetlenség, a fáradtság lehet egy másik tényező, amely nehezebben mozdítja ki az embereket otthonról.

S miután a kikapcsolódási, szórakozási igény gyakran a rádióhallgatás, a televízió-nézés körében kerül kielégítésre, úgy gondolom, annak hatása érvényesül a legjobban.

Sokkal több reklám, hirdetés, szórólap, újságcikk stb. bármilyen formájú híradási lehetőség szükségeltetik az emberek mozgósítására, műkedvelő, művészeti, technikai alkotótevékenységük kielégítése céljából.

Erre a célra a legmegfelelőbbek lennének az iskolák, hiszen művelődési vagy szabadidő központ nincsen mindenhol, de iskola - a legkisebb településeket leszámítva - még a legtöbb helyen megtalálható.

Kiváló hely lehetne egy tornaterem hétvégeként, amatőr színjátszó körök bemutatkozására, nyugdíjasok dalestjére, tehetséges gyerekek zenei bemutatójára vagy éppen egy lakótelepi szavalóverseny, vagy torna bemutató megrendezésére.

Olcsó belépődíjak megfizetése mellett sokan eljuthatnának egy-egy tehetséges gyerek első szárnypróbálgatását megtekinteni. A belépődíjak fedezhetnék a kiosztandó díjra fordítandó összeget, s ha már tétje is lenne, még színvonalasabb is lehetne egy ilyen rendezvény, s az iskola úgylis üresen áll hétfégeken. S talán egy-egy környék-béli sokadalom jobban

R

megismerhetné egymást, ha néhány estét együtt töltenének el.

Nagyon jó kezdeményezésnek és követendő példának tartom azt, ami most a közvetlen lakókörnyezetemben megvalósult.

Az általános iskoláskorú gyerekek számának csökkenéseként termék szabadultak fel a Budapest III. kerületi Aquincum Általános Iskolában. A kerületi Önkormányzat és az iskola vezetése úgy döntött, hogy helyet ad annak a kerületi könyvtárnak, amely egy lebontásra ítélt épületben volt eddig.

Ez a lépés a gyerekek közvetlen közelébe hozta az olvasást és a lehetőséget, amely még mindig a leghasznosabb kikapcsolódás.

A Magyar Művelődési Intézet minden évben megfogalmazza amit elérni kíván. 2000. évi Munkatervében ezeket a sorokat olvastam:

"Szükség volna anyagi lehetőségeink tágítására a találkozók, táborok, képzések, szervezésére, támogatására és igen nagy előrelépésnek tekintenénk, ha szakmailag nívós, kiemelt rendezvényeket díjakkal tudnánk támogatni. Szükség volna tovább növelni a kiadványok körét, elsődlegesen a szakmai segítséget nyújtó könyvekre gondolunk, például feléleszteni a hajdan sikeres Színjátszók kiskönyvtára sorozatot, vagy éppen a filmezés stb. segítő szakmai fizeteteit." ¹⁷

Miért ment ki a divatból a cégek, intézmények, vállalatok felajánlása egy-egy pályázat díjazottjai részére adott ajándék, utazás, könyvutalvány, vagy hangverseny bérlet stb.? Az Intézet ebben kiváló közvetítő lehetne, mert szakmailag a legmegfelelőbbet tudná kiválasztani és megjutalmazni. Talán nem is divatjamúlt ez a tevékenység, csak azok nem tudnak a pályázatokról, rendezvényekről, akik tudnának adni, kisebb-nagyobb összegekkel hozzájárulni a sikerhez.

Bízom abban, hogy változás következik be ezen a téren is, s a változás iránya csak pozitív lehet. Az Intézet tárgyyszerű szakmai ismeretanyagot közvetít, a legjobb szakemberekkel dolgozik és minőségi mércét állít fel.

További munkájukhoz sok erőt és jó egészséget kívánok valamennyiüknek.

Hiszem, hogy a kultúra sohasem lehet teljesen piaci jellegű.

Petőfi gondolatával zárom dolgozatomat, mely ma is épp oly' időszerű, mint valaha .

*"Ha majd a szellem napvilága
Ragyog minden ház ablakán:
Akkor mondhatjuk, hogy megálljunk..." ¹⁸*

Budapest, 2000. november 21.

Horváth Judit

Felhasznált irodalom

1. Karácsony Sándor: *A magyar béke Budapest Exodus 1947.*

2. *Földiák András: A Magyar Művelődési Intézet ötven évének öt korszakáról In: Szín című közművelődési folyóirat 1996. 1 / 2 2-7. p.*
3. *Harsányi István: A Magyar Népi Művelődési Intézet 1946-48.*
4. *Arcképet Bp. Szi c. közművelődési folyóirat 1996. 8-16. p.*
5. *Durkó Mátyás: Andragógia A felnőttnevelés és közművelődés új útjai Budapest 1999. Magyar Művelődési Intézet.*
6. *A Művelődési és Közoktatási Minisztérium 1/1992. (I. 20.) számú rendelete*
7. *A kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. számú törvény*
8. *A Magyar Művelődési Intézet 2000. évi munkaterve*
9. *Dercsényi Balázs, Árkai Aladár Vasárnapi Újság 1900. 2. és 5. szám, <http://central.mtesz.hu/evford>*
10. *A Magyar Művelődési Intézet Szervezeti és Működési Szabályzata 1997.*
11. *A magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek oktatásának és művelődésének helyzetéről és fejlesztésének feladatairól szóló 1012/1992. (III.11.) sz. Kormányhatározat*
12. *Összeállítás a Magyar Művelődési Intézet által 1999. évben elvégzett feladatokról*
13. *Művelődés szervező 2000. novemberi száma.*
14. *A Magyar Művelődési Intézet honlapja: <http://www.mmi.hu>*
15. *Lada László: A kettőszakadó magyar társadalom In: Új Pedagógiai Szemle 1995. február 30-33 p.*
16. *Kerékgyártó István: Szocializáció és felnőttnevelés In: Andragógiai Olvasókönyv Janus Pannonius Tudományegyetem FEEFI Pécs 1996.*
17. *Koltai Dénes: Néhány megjegyzés a felnőttképzési és közművelődési szakemberképzés jelenlegi állapotáról és a lehetséges jövőképről Andragógiai Olvasókönyv Janus Pannonius Tudományegyetem FEEFI Pécs 1996.*
18. *Petőfi Sándor: A XIX. század költői*

R 2017
NA 2487/2006
R

Mellékletek

1. sz. melléklet

2/1. sz. melléklet

2/2. sz. melléklet

2/3. sz. melléklet